

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

SOUBĚH DIGITÁLNÍCH A TRADIČNÍCH
TECHNIK VE VOLNÉ GRAFICKÉ TVORBĚ

BcA. Veronika Hoppová, DiS.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Specializace Grafika

Diplomová práce

SOUBĚH DIGITÁLNÍCH A TRADIČNÍCH
TECHNIK VE VOLNÉ GRAFICKÉ TVORBĚ

BcA. Veronika Hoppová, DiS.

Vedoucí práce: prof. akad. mal. Mikoláš Axmann
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

Jméno a příjmení: **BcA. Veronika HOPPOVÁ DiS.**
Osobní číslo: **D20N0076P**
Adresa: Na Folimance 3, Praha – Vinohrady, 12000 Praha 2, Česká republika
Téma práce: **SOUBĚH DIGITÁLNÍCH A TRADIČNÍCH TECHNIK VE VOLNÉ GRAFICKÉ TVORBĚ**
Téma práce anglicky: **Synergy of digital and traditional techniques in graphic artwork**
Vedoucí práce: **Prof. akad. mal. Mikoláš Axmann**
Katedra výtvarného umění

Zásady pro vypracování:

Téma volím ze zvědavosti. Digitální techniky jsou často součástí mého pracovního procesu, ráda bych jim dala více prostoru vedle práce s technikami tradičními. Po ujasnění si celkové směru budu zkoumat možnosti a varianty v podobě zkoušek. Ty povedou k výsledné formě prověřující jejich potenciál a limity. Cílem mi je více prozkoumat současnou technologickou nabídku stejně jako to, jak si v její konkurenci povede tradice. Dále pak zjistit, jak vztah zvolených prostředků ovlivní charakter sdělení. Předpokládaným charakterem výstupu je ekvivalent 15 grafických listů formátu 50 x 35 cm kombinovanými technikami ve shodě s tématem. Průvodní zpráva bude o rozsahu minimálně tří normostran.

Seznam doporučené literatury:

KREJČA, Aleš. *Grafické techniky*. 3.vyd. Praha: Aventinum, 1995. 205 s. ISBN 80-85277-48-4.

MICHÁLEK, Ondřej. *Magie tisku: grafické techniky a technologie tisku*. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-098-1.

DVOŘÁKOVÁ, Zdenka. *DTP a předtisková příprava: kompletní průvodce od grafického návrhu po profesionální tisk*. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978802511881

SEVEROVÁ, Jaroslava. *Jaroslava Severová: zprávy o možnostech přiblížení : (nic není, jak se zdá)*. V Libereci: Oblastní galerie, [2013]. ISBN 978-80-87707-04-3.

MAIER, Vivian, MALOOF, John, ed. *Vivian Maier: street photographer*. Brooklyn, NY: PowerHouse Books, 2011. ISBN 978-1-57687-577-3.

BLABOLILOVÁ, Marie a Jiří HŮLA. *Marie Blabolilová: grafika*. Přeložil Martin THARP. Kostelec nad Černými lesy: Archiv výtvarného umění, 2018. ISBN 978-80-906754-2-1 8.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2022

.....
podpis autora

Děkuji vedoucímu práce prof. akad. mal. Mikolášovi Axmannovi za cenné rady, cizojazyčná povzbuzení a nejednu anekdotu. Děkuji Martinovi za podporu, ujištění a že se mnou chodil na stěnu a také děkuji své skvělé rodině za veškerou podporu a za fotky a videa, kterými mi dělali radost.

OBSAH

Úvod - 8 -

1. Výsledek - 9 -

2. Proces tvorby - 10 -

2.1 Mokrý kresba a barva - 10 -

2.2 Kombinace kresby a tisku - 10 -

2.3 Opakovaná frotáž - 11 -

3. Technologická specifika, volba materiálů - 12 -

3.1 Papír a pastel - 12 -

3.2 Digitální tisk - 13 -

Závěr - 14 -

Bibliografie - 15 -

Resumé - 16 -

Seznam obrazových příloh - 17 -

ÚVOD

Jako téma své diplomové práce jsem zvolila Souběh digitálních a tradičních technik ve volné grafické tvorbě, protože nabízelo možnost využít spojení různých technik a pozorovat, jak charakter zvolených technik ovlivní výsledek. Mé předchozí zkušenosti na poli grafické tvorby vedly k spíše komorním výsledkům; například ve své bakalářské práci jsem se věnovala hlubotisku, který jsem digitálně reprodukovala v autorské knize; proto jsem si ve své diplomové práci kladla za cíl své zkušenosti rozšířit a vyzkoušet si projev o něco velkorysejší. Obsahem práce bylo proto na prvním místě hledání a zkoumání mnohých cest, které zahrnovalo získávání zkušeností s různými médii a materiály stejně jako zkoumání vlastního procesu tvorby. Ústředním motivem procesu se mi stalo vnímání prožitků, soustředěnost, uvolněnost, náhoda a pohyb. Diplomová práce se skládá ze souboru frotáží a kreseb a doprovodného digitálně tištěného sešitu.

1. VÝSLEDEK

Výslednou práci jsem pojmenovala Ozvěny cesty a kromě souboru vzniklým tradičními nebo z tradice vycházejícími technikami, zahrnuje také digitálně tištěný sešit. Ten jednotlivé práce ze souboru zařazuje do kontextu časové posloupnosti jejich vzniku. Jeho součástí je autorský text, který slovy dotváří atmosféru a podhoubí, které je formovalo. Sešit Ozvěny a cesty obsahuje digitální reprodukce vybraných kreseb a frotáží a umožňuje tak pohled z většího odstupů a ve vzájemné časové návaznosti. Domnívám se, že díky tomuto doprovodu dochází k vzájemné souhře technik tradičních a digitálních. Ve svém souběhu soubory i sešit tvoří celek. Mám za to, že tato celistvost obhájí vzájemnou spolupráci tradičních a digitálních technik.

2. PROCES TVORBY

Proces tvorby mě provedl mnohými zákrutami a věřím, že pro mě byl obohacujícím stejně jako obohatil výsledky mé práce. V následující části okomentuji jeho hlavní milníky.

2.1 Mokrý kresba a barva

Výchozím bodem celé práce bylo nutkání vyvětrat zatuchlý vzduch vlastní tvorby. Doposud jsem měla pramalé zkušenosti s velkým formátem a barvou, moje první kroky proto vedly tímto směrem. Během října a listopadu vznikaly spontánní kresby barevnými suchými pastely na mokré nebo vlhký papír velikosti B1. V kresbě jsem objevovala rytmus, gesto, barvu a pohyb. Kromě kresby jsem zkusila zapojit také práci s barevnou plochou, otiskem a konkrétním detailem.

2.2 Kombinace kresby a tisku

Práce s plochou a linií mě přivedla k experimentování s kombinací tiskové techniky a přímé kresby. Provedla jsem různé zkoušky. Například jsem kombinovala kresbu akrylátem s hlubotiskem suché jehly. Lepší výsledek přinesl dřevořez s kresbou pastelem. Odsud to byl už jen krůček k frotáži kombinované s kresbou pastelem, kterou v této části práce považuji za nejzdařilejší. Zde jsem čelila mnohým technickým výzvám, které popíšu níže v textu. U tohoto způsobu práce jsem ale nezůstala, neboť mě záhy zaujala samotná frotáž matric a možnosti s ní spojené.

2.3 Opakovaná frotáž

Únor přinesl experimenty s opakovanou frotáží. Brzy jsem upustila od barvy a zůstala u práce s černým mastným pastelem. Dále jsem pracovala na matricích ze smrkové překližky. Přebytečný materiál jsem odstraňovala rydly a ostrým nožem. Matrici jsem pak opakovaně frotovala, až vznikly všelijaké struktury, ozvěny.

Snažila jsem se přitom zcela nevzdálit od základního tvaru matrice. Využívala jsem principy mírného posunu a opakování frotáže konkrétním směrem; intuitivního posunu; rotace; minimálního posunu, až došlo k efektu „rozmazání“ motivu; opakování frotáže tak, abych dosáhla příslušného tvaru a zaměření se pouze na okraje ploch, aby vznikl motiv lineární. To bylo opět spojeno s technickými výzvami, o nichž budu mluvit níže. Když jsem však našla optimální kombinaci pastelu a papíru, výsledné frotáže mohly být zhotoveny s lehkostí. Na tomto místě jsem velmi zužitkovala předchozí zkušenosti z této „cesty“ – zájem o rytmus, pohyb, linii i tvar – stejně jako zkušenosti technologické.

3. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, VOLBA MATERIÁLŮ

Velkou část vlastní práce tvořilo hledání ideálních materiálů. Vývoj techniky práce vedl k proměně požadavků na užití materiály – zejména na papír a suchý nebo olejový pastel. To mělo za následek nutnost rozsáhlého pátrání v oblasti nabízených materiálů a jejich testování pro dosažení optimálního výsledku.

3.1 Papír a pastel

Od začátku bylo mým požadavkem, aby papír mohl být namočen a poté snesl zásah suchého pastelu nebo později – při frotáži – pastelu olejového. Zejména při práci s vlhčeným papírem a mastným pastelem se ukázalo zásadní dobře volit kombinaci užitých materiálů. Ač je nakonec výsledný soubor opakovaných frotáží dělaný převážně za sucha, poměrně dlouho jsem se věnovala „mokrém“ frotáži. V případě kdy jsem kombinovala kresbu pastelem do mokra s frotáží, nechtěla jsem, aby byl papír tak nízké gramáže, jakou by si žádala samotná frotáž, kvůli své přílišné křehkosti. Proto jsem volila papíry vyšší gramáže (od 150 do 200 g/m²) s minimální strukturou a frotáž prováděla na vlhčený papír. Na tento postup se mi nejlépe osvědčily olejové giocondy kvůli své ideální vyváženosti pigmentu s tvrdostí. Tvrdší pastel „zraňoval“ papír a měkčí, mastnější pastel nezanechával rovnoměrnou barevnou stopu. Neosvědčily se papíry s obsahem bavlny (Fabriano) vzhledem ke své křehkosti. Lepší volbou se ukázal papír vhodný například na ofsetový tisk (Gmund).

Pro suchou frotáž jsem pak hledala papír, který by byl spíše hladký a tenký, ale zase ne příliš křehký, aby unesl opakovaný zásah tvrdým pastelem bez poškození.

Záměrně jsem nevolila čistě bílé papíry, ale experimentovala jsem s jemně béžovými tóny přírodnějšího charakteru, které spolu s pastelovými barvami fungovaly harmoničtěji než ostře bílá. Navíc jsem díky tomu měla možnost vnímat bílou jako barvu a taky ji tímto způsobem užít. Akrylát nebo bílý pastel, případně experimenty s koláží zářivě bílého papíru lepeného škrobem, měly potenciál na tmavší ploše přirozeně zazářit. Výsledné opakované frotáže jsou po barevných kresbách návratem k černobílé škále, nicméně doufám, že obohacené o zkušenosti práce s barvou a rozličnými materiály. Frotáže mastným pastelem, kde jako pigment slouží saze, na hladkém částečně recyklovaném papíře béžového odstínu mají možnost dýchat.

3.2 Digitální tisk

Pro doprovodný sešit *Ozvěny cesty* jsem zvolila šitou vazbu V1 s lepenou obálkou. Rozměry tiskoviny jsem zvolila takové, aby se jí příjemně listovalo. Ač jsem se snažila o věrnou obrazovou reprodukci, nebylo to mým hlavním cílem, protože sešit nemá primárně sloužit sám za sebe, ale jako doprovod souboru. Proto jsem se soustředila spíše na rozměrově, obsahově a graficky přístupnou formu. Papír jsem volila stejný jako u frotáží pro příjemný charakter tisku a materiálovou čistotu. Sešit kromě reprodukcí obsahuje i jejich časové a technické zařazení. V úvodu je vidět náhled na celý obrazový obsah. Obsah tak nabízí pohled na celý pracovní proces najednou. Sešit je doplněn krátkým autorským textem, který nemá ambice soubory jakkoliv komentovat, spíš nabízí lyrický pohled do zákulisí, na činnosti, myšlenky a situace, které mě během práce ovlivňovaly.

ZÁVĚR

Díky bohatým zkušenostem, které jsem získala při studiu v ateliéru grafiky jsem měla možnost své studium završit prací, v níž jsem posunula svou tvorbu dalším směrem, zužitkovala mnoho ze získaných zkušeností a ušla nový kousek cesty. V této průvodní zprávě jsem popsala motivace volby tématu, jak probíhal pracovní proces a jak probíhaly zkoušky a výběr užitých médií a materiálů. Doufám, že kromě přínosu, co měl proces pro mě samotnou, jsou tyto kvality a ozvěny cesty patrné i ve výsledné diplomové práci.

BIBLIOGRAFIE

KREJČA, Aleš. *Grafické techniky*. 3.vyd. Praha:Aventinum, 1995. 205 s. ISBN 80-85277-48-4.

MICHÁLEK, Ondřej. *Magie otisku: grafické techniky a technologie tisku*. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-807485-098-1.

DVOŘÁKOVÁ, Zdenka. *DTP a předtisková příprava: kompletní průvodce od grafického návrhu po profesionální tisk*. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978802511881.

SEVEROVÁ, Jaroslava. *Jaroslava Severová: zprávy o možnostech přiblížení: (nic není, jak se zdá)*. V Liberci: Oblastní galerie, [2013]. ISBN 978-80-87707-04-3.

MAIER, Vivian, MALOOF, John, ed. *Vivian Maier: street photographer*. Brooklyn, NY: PowerHouse Books, 2011. ISBN 978-1-57687-577-3.

BLABOLILOVÁ, Marie a Jiří HŮLA. *Marie Blabolilová: grafika*. Přeložil Martin THARP. Kostelec nad Černými lesy: Archiv výtvarného umění, 2018. ISBN 978-80-906754-2-1 8.

RESUMÉ

As the topic of my master thesis I chose Synergy of digital and traditional techniques in graphic artwork. For this purpose I created a set of pastel drawings and rubbings. This set is accompanied by a small digitally printed brochure "Echoes of a journey" ("Ozvěny cesty").

The brochure contains digital reproductions of drawings, rubbings and their combinations ordered by time of creation. The pictures are accompanied by a short lyrical author's text that reveals the process of creating the set.

Part of the work was to find the most suitable materials including paper, soft pastel and oil pastel. The outcome is greatly affected by the materials used. Leitmotifs of the work process were experiencing, concentration, rhythm and movement.

I believe that the combination of traditional and digital techniques works well. I learned a lot from the process and I hope the result shows that.

SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH¹

Příloha 1

Mokrá kresba

1.1 proces

1.2 detail - plocha

1.3 detail - otisk

1.4 detail - konkrétní motiv

Příloha 2

Mokrá kresba

2.1 detail - gesto

2.2 detail - rytmus

Příloha 3

Tisk a kresba

3.1 lept

3.2 dřevořez

3.3 kresby akrylátem

3.4 dřevořez kombinovaný s kresbou

3.5 kresba akrylátem kombinovaná se suchou jehlou

3.6 dřevořez kombinovaný s kresbou

3.7 dřevořez kombinovaný s kresbou - varianty

Příloha 4

Dřevořez

4.1 dřevořez s rydly

4.2 detail reliéfu

4.3 frotáž

4.4 detail reliéfu

4.5 skica

4.6 dřevořez

Příloha 5

Materiálové zkoušky

5.1 vlhčení papíru

5.2 zkouška mokré frotáže

5.3 varianty papírů

5.4 zkouška digitálního tisku

5.5 zkouška digitálního tisku - obálka

5.6 zkouška digitálního tisku

Příloha 6

Opakovaná frotáž

6.1 detail - mírný posun

6.2 detail - rotace